

EKONOMISTYRNINGSPOLICY

Innehåll

1	<i>Inledning och syfte</i>	3
2	<i>Ansvarsfördelning</i>	3
2.1	Kommunfullmäktiges ansvar	3
2.2	Kommunstyrelsens ansvar	3
2.3	Nämndernas ansvar	4
3	<i>Mål</i>	5
3.1	Finansiella mål	5
3.2	Verksamhetsmål	6
4	<i>Ekonomistyrningsprinciper</i>	6
4.1	Budget	6
4.2	Anslagsbindning	6
4.2.1	Driftsbudget	6
4.2.2	Investeringsbudget	7
4.2.3	Tilläggsanslag	7
4.3	Över-/underskottshantering	7
4.3.1	Ombudgetering av investeringar	8
4.4	Personalkostnader	8
4.5	Övriga kostnader/intäkter	8
4.5.1	Kapitalkostnader	8
4.5.2	Regler för lokaler	9
4.5.3	Taxor/avgifter samt övriga externa intäkter	9
4.5.4	Riktade statsbidrag till nämnderna	9
4.6	Övrigt	9
4.6.1	Interndebiteringar	9
4.6.2	Affärsmässig verksamhet	9

1 Inledning och syfte

Kommunernas ekonomiska förvaltning regleras i kommunallagen samt lagen om kommunal redovisning. Rådet för kommunal redovisning svarar för tolkningen av vad som ska anses som god redovisningssed inom den kommunala sektorn. Av kommunallagen framgår att budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Balanskravet ska ses som en miniminivå för en resultatnivå för kommunerna. Vidare stadgas att kommunfullmäktige ska meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen.

För att förtydliga det ekonomiska ansvaret kopplat till befogenheterna har nedanstående ekonomistyrningsprinciper utarbetats. Där fastslås regler och principer som syftar till att skapa effektivitet i ekonomisk planering och uppföljning samt i det samlade resursutnyttjandet.

2 Ansvarsfördelning

2.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för kommunens ekonomiska planering och uppföljning och fastställer principer för ekonomistyrning. Den centrala styrningen gentemot nämnderna sker via fullmäktiges antagande av budget.

Nordmalings kommun använder sig av mål- och ramstyrning. Kommunfullmäktige fastställer i juni budget för nästkommande år (vid valår, november). I budget tilldelas nämnderna skattemedel (ram) som ekonomiskt reglerar nämndernas omfattning av verksamheten. Kommunfullmäktige beslutar även om investeringsanslag.

Uppföljning mot fastställd budget redovisas till fullmäktige under budgetåret i form av tertialuppföljningar samt en utvärdering i samband med bokslutet.

Även om kommunfullmäktige har rätten att under året omdisponera medel för/mellan nämnder och styrelse bör denna rätt behandlas ytterst restriktivt.

2.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen är kommunen ledande politiska förvaltningsorgan. Kommunstyrelsen har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska även ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planering och uppföljning av kommunens ekonomi och verksamheter. Detta görs genom att under året ha uppsikt över verksamheten så att den utförs så optimalt och effektivt som möjligt inom beviljade resurser. För att uppnå detta kräver kommunstyrelsen in löpande ekonomisk uppföljning (månads- samt tertialuppföljningar) från nämnderna. Tertialuppföljningarna är mer specificerade på verksamheter och innehåller periodutfall samt helårsprognos medan månadsuppföljningarna

innehåller ett bedömt periodutfall. Utvärdering av målen görs i samband med tertialuppföljning och årsredovisning.

Kommunstyrelsen ska, om beslutad budget inte bedöms uppnås, till kommunfullmäktige föreslå åtgärder för att uppnå balans.

Kommunstyrelsen kan under budgetåret omdisponera skattemedel mellan nämnder där det avser frågor av mindre omfattning eller av teknisk karaktär. Kommunstyrelsen kan delegera detta ansvar till arbetsutskott eller ekonomichef. Omdisponering av skattemedel mellan nämnderna av betydande omfattning ska alltid beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens arbetsutskott fungerar i ekonomiärenden (budget, tertialuppföljningar och bokslut) som ekonomiberedning.

Kommunledningskontorets huvuduppgifter är att ge den politiska ledningen beslutsunderlag och svara för lednings- och utvecklingsarbete inom de områden kommunledningen har ett särskilt ansvar för. Därutöver ska kommunledningskontoret utveckla principer för ledning och styrning av kommunen.

2.3 Nämndernas ansvar

Nämnd ansvarar för att verksamheten drivs i enlighet med av kommunfullmäktige fastställda mål och direktiv samt gällande lagstiftning och regler i övrigt. Nämnd ansvarar för att verksamheten drivs inom den av kommunfullmäktige fastställda budgeten. Vid en konflikt mellan ekonomi och verksamhet är det främst ekonomin som utgör gränsen för verksamhetens omfattning. Nämnd är skyldig att vidta åtgärder vid befarat underskott mot budget. Om den beslutade budgeten visar sig otillräcklig ska nämnd i första hand vidta åtgärder för att omdisponera tillgängliga resurser inom nämndens samlade ram och i andra hand hos kommunfullmäktige aktualisera behov av att ändra mål och inriktning för verksamheten.

Nämnd ska rapportera till kommunstyrelsen enligt fastställd tidplan för budget, uppföljning och bokslut samt därutöver i den omfattning som beslutas av kommunstyrelsen. Utöver vad kommunstyrelsen begär bör nämnden månatligen få rapport om det aktuella ekonomiska läget.

Nämnd för med sig fastställt över-/underskott till nästkommande år. Hur mycket som får ianspråkta/ska inarbetas under budgetåret beslutas av kommunfullmäktige. Principen är dock att överskott endast kan överföras till nästkommande år om kommunen som helhet redovisar ett positivt resultat. För att öka möjligheterna att parera oförutsedda händelser under budgetåret bör nämnd avsätta ett centralt medelsutrymme.

Uppföljning av investeringar sker i samband med tertialuppföljningar/bokslut och slutredovisning av färdiga projekt ska företrädesvis göras i samband med årsbokslutet.

Förvaltningschefsgruppen svarar för att optimal kommunkoncernnytta och effektivitet eftersträvas.

Förvaltningschef ansvarar för verkställande och uppföljning av den löpande verksamheten. Förvaltningschef ansvarar för att ta fram beslutsunderlag till nämnd. Vid befarade underskott ansvarar förvaltningschef inom sitt ansvarsområde för att vidta åtgärder för att uppnå balans. Om förutsättningarna i budgeten inte längre stämmer eller kan följas ansvarar förvaltningschef för att ta fram förslag till omprioriteringar och åtgärder för att nå ekonomisk balans. Förvaltningschef ansvarar vidare för att lämna underlag till kommunledningens analyser och rapporter enligt lämnade anvisningar.

Verksamhetschef/enhetschef ansvarar på respektive nivå för att verksamheten bedrivs inom av nämnd fastställd inriktning och budget. Verksamheten ska följas upp regelbundet och avvikelser åtgärdas. Verksamhetschef/enhetschef ansvarar för att återrapportering sker till närmsta chef enligt lämnade anvisningar.

3 Mål

3.1 Finansiella mål

Enligt lag innebär **God ekonomisk hushållning** i korthet följande:

- Mål och riktlinjer ska finnas för god ekonomisk hushållning
- Återställningstiden för negativa resultat förlängs till 3 år
- Synnerliga skäl för att inte återställa negativa resultat i budget och årsredovisning (I författningskommentarerna preciseras de synnerliga skälen)
- Upprättande av åtgärdsplaner vid negativa resultat
- En delårsrapport ska behandlas av fullmäktige
- Revisionen ska granska finansiella mål i årsredovisning och delårsrapport
- Laglighetsprövning av balanskravet i budgetbeslutet upphör

För att uppfylla kravet om god ekonomisk hushållning har kommunfullmäktige fastställt följande finansiella mål:

Resultat

Resultatets andel av skatteintäkter och statsbidrag ska uppgå till minst 2,0 %.
Nämndernas resultatavvikelse ska vara > 0.

Soliditet

Eget kapital i relation till summa tillgångar.

Kommunens soliditet ska uppgå till minst 40 %.

Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser ska årligen förbättras och långsiktigt uppgå till minst 10 %.

Nettolåneskuld

Nettolåneskuld per invånare ska inte öka, det vill säga kommunens investeringar ska finansieras med egna medel för att i första hand amortera på den kommunala låneskulden.

3.2 Verksamhetsmål

Nordmalings kommun följer upp verksamhetsmål via balanserat styrkort. En grundidé i ett styrkortsarbete är att arbeta med ständiga förbättringar. Utgångspunkt för nämndernas styrkort är kommunfullmäktiges vision samt fastställda verksamhetsmål. Verksamhetsmålen är uppdelade i fyra perspektiv. *Medborgare* och *ekonomi* avser kommunens externa relationer. De perspektiven rör hur medborgarna upplever kommunens kvalitet och hur förvaltningen av skattebetalarnas pengar fungerar. *Processer/utveckling* och *medarbetare* avser kommunens interna relationer. De perspektiven rör förbättringspotential i arbetssätt och hur kommunen på bästa sätt ger rätt förutsättningar till medarbetarna att utföra nämndernas uppdrag.

4 Ekonomistyrningsprinciper

Med kommunens övergripande ekonomistyrningsregler/-principer som grund kan respektive nämnd fastställa nämndsspecifika ekonomistyrningsregler/-principer.

4.1 Budget

Nordmalings kommun använder sig av målstyrning och rambudgetering. Utifrån ekonomiskt läge, gällande resursfördelningsprinciper och budgetunderlag tilldelas nämnderna anslag (skattemedel) för verksamheten. För att inte kommunens ekonomi ska äventyras är det av yttersta vikt att samtliga nämnder och styrelser tar sitt ansvar och håller sig inom de budgetanslag som beslutas av kommunfullmäktige.

Vid befarade negativ budgetavvikelser måste åtgärder omedelbart sättas in som säkerställer kommunens budgeterade resultat. För att den kommunala verksamheten ska bedrivas så effektivt som möjligt måste det ske en ständig omprövning utifrån behov och ekonomi.

4.2 Anslagsbindning

4.2.1 Driftsbudget

Kommunfullmäktige tilldelar styrelse/nämnd en ekonomisk ram för att bedriva verksamheten. Budgetramen är kopplad till direktiv och resultatmål. Budgetmedlen fördelas sedan av styrelse/nämnd genom budgetering av kostnader och intäkter till ekonomiskt ansvariga inom förvaltningen. Nämnd och förvaltningschef ska tillse att alla ekonomiskt ansvariga accepterat budgeten innan årsskiftet.

Att anslagsbindningen är per nämnd innebär att nämnden fritt kan flytta budgetbelopp från en verksamhet till en annan under innevarande budgetår. Anser nämnden själv att förändringen mellan verksamheter är av betydande omfattning kan nämnden låta kommunfullmäktige fastställa denna förändring särskilt. Justeringar av nämndernas skattemedel under innevarande år bör i möjligaste mån undvikas.

4.2.2 Investeringsbudget

Anslagsbindningsnivån avseende investeringar är per projekt/delverksamhetsområde (vatten och avlopp, gator, fastigheter med flera). Detta innebär att nämnd ej kan flytta investeringsmedel mellan olika projekt/områden utan särskilt beslut från kommunstyrelse. Samtliga projekt/delverksamhetsområden framgår av den specifikation som finns i kommunfullmäktigebudgeten. Investeringar över 40 basbelopp ska alltid åtföljas av drift- och investeringskalkyler. Har detta underlag inte funnits med i budgethanteringen måste investeringsärendet åter upp till kommunfullmäktige för definitivt beslut.

Drift- och investeringskalkyl omfattar:

- Beskrivning av investeringen
- Verksamhetsmässiga konsekvenser
- Komplet kostnads kalkyl inklusive eventuella projekteringskostnader.
- Beräknad investeringsperiod
- Beräknad årlig driftskostnad och i förkommande fall uppgift (vid ersättningsinvestering) om avgående driftskostnader.

Prognostiseras enskilt investeringsprojekt överskrida budgeten med 10 procent måste nämnd lämna åtgärdsförslag till kommunstyrelse.

4.2.3 Tilläggsanslag

Huvudregeln är att behov av utökade ekonomiska resurser behandlas i budgetprocessen. För att kunna möta oväntade kostnadsökningar eller/och intäktsminskningar bör nämnderna budgetera en reserv för oförutsedda utgifter. Den bör placeras direkt under nämnden. Storleken på reserven ska anpassas till osäkerhetsnivån i verksamheten. Reservens bör dock uppgå till lägst 1 % av nettodriftsbudgetramen.

Tilläggsanslag under löpande år medges normalt inte. Undantag från denna regel kan förekomma i följande fall;

- Beslut av kommunfullmäktige om ny verksamhet, inriktning eller målsättning
- Korrigering på grund av budgettekniska fel
- Vid fördelning av vissa centralt förvaltade anslag

4.3 Över-/underskottshantering

Styrelse-/nämnd för med sig över-/underskott till nästkommande år. Motivet till detta är att;

- Förtydliga nämndsansvaret för ekonomin
- Undvika köprusch i slutet av året då ekonomiskt ansvariga ”gör av med årsanslaget”.
- Innebär större möjligheter till långsiktiga lösningar som påverkar ekonomin i positiv riktning.

Kommunfullmäktige prövar frågan om överföring av överskott eller underskott till kommande år senast i samband med behandling av årsredovisningen.

Nämndernas över-/underskott läggs som ett samlat belopp under respektive nämnd/styrelse. Hur mycket som får ianspråktagas alternativt ska inarbetas under budgetåret beslutas av kommunfullmäktige. Överskott ska endast användas till åtgärder av engångskaraktär och inte till långsiktiga åtaganden som medför kostnadsökningar. Över-/underskott ska vara ianspråktaga alternativt inarbetade senast tredje verksamhetsåret efter året då det uppstod.

Planerad inarbetning av underskott alternativt förbrukning av överskott ska specificeras i verksamhetsplan och bokslut.

Det är upp till varje nämnd/styrelse att besluta om hur summan skall fördelas på olika verksamheter/enheter.

4.3.1 Ombudgetering av investeringar

Vad gäller anslag för investeringar som ännu inte ianspråktagits eller färdigställt kan ombudgetering begäras hos kommunstyrelsen. Begäran om ombudgetering ska vara ekonomikontoret tillhanda tillsammans med verksamhetsberättelserna för att redovisas tillsammans med bokslutet. Det är viktigt att ta hänsyn till de kapitalkostnadseffekter som uppkommer vid ombudgetering samt i vilken omfattning planerade investeringar innevarande år förskjuts framåt i tiden.

4.4 Personalkostnader

Skattemedlen räknas upp med förväntat utfall av budgetårets lönerörelse. Personalomkostnadspålägg som inkluderar pensionskostnaderna fastställs senast i april året före budgetåret. Utgångspunkt är SKL:s rekommendation. Utbetalda bruttopensioner och särskilda avtalspensioner budgeteras på finansförvaltningen övrig del av personalomkostnadspålägget budgeteras på verksamheten.

4.5 Övriga kostnader/intäkter

4.5.1 Kapitalkostnader

Kapitalkostnader i form av avskrivningar och internränta som uppkommer av investeringar finansieras av respektive nämnd. En långsiktig internränta på 4,7 % används för den skattefinansierade verksamheten. Vid en eventuell ändring av den långsiktiga internräntan justeras skattemedlen. För affärsmässig verksamhet används SKL:s årliga internränta. Kapitalkostnaden aktiveras löpande det vill säga månaden efter det att nedlagda kostnader bokförts.

4.5.2 Regler för lokaler

Samtliga kostnader tillhörande fastigheter belastar fastighetsavdelningen som sedan intäktfinansierar verksamheten via internhyror. Den årliga kostnadsökningen av internhyran i form av politiskt beslutat index kan avvika från ökningen av skattemedel. Hela över-/underskottet följer med verksamheten till nästkommande år. Vid frånträde av lokaler där minskade driftskostnader uppstår tillfaller den besparingen den frånträdande förvaltningen.

4.5.3 Taxor/avgifter samt övriga externa intäkter

Taxe- och avgiftsförändringar av betydande karaktär ska beslutas av kommunfullmäktige när det rör VA-, renhållnings-, barnomsorgs- och äldreomsorgsavgifter. Förslag till ändrade avgifter eller taxor ska överlämnas till kommunstyrelsen i samband med nämndens förslag till budget. Övriga avgifter samt indexjusteringar av ovanstående avgifter beslutas av respektive nämnd.

4.5.4 Riktade statsbidrag till nämnderna

Nämnd/förvaltning svarar för att de riktade statsbidrag som finns inom verksamheten erhålls. I de fall riktade statsbidrag omvandlas till generellt statsbidrag erhåller nämnden skattemedelstillskott.

4.6 Övrigt

4.6.1 Interndebiteringar

Nämnd/förvaltning ska ej införa ny interndebitering eller höja priset utöver index för skattemedel, utan samråd med motparten och eventuell överenskommelse om justering av skattemedel. Överenskommelser avseende interndebiteringar bör vara genomförda före årsskiftet för att ingå i verksamhetsplaner och snabbt kunna debiteras ut i början av aktuellt budgetår.

4.6.2 Affärsmässig verksamhet

VA-, renhållningsverksamhet och bredband ska fullt ut avgiftsfinansieras, vilket innebär att inga skattemedel ska tilldelas dessa verksamheter. Hela över-/underskottet ska följa med verksamheten till nästkommande år, det vill säga resultaten balanseras över tid i kommunens balansräkning.